

OTSUS

19.06.2019 nr 5-5/2019-032

Koondumisele nr 18/2019 AS LHV Pank / Danske Bank A/S Eesti filiaali osa loa andmine

1. Koondumine

AS LHV Pank (registrikood 10539549) volitatud esindaja esitas 06.06.2019 Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt vastavalt 05.06.2019 sõlmitud äritegevuse üleviimise lepingule (Business Transfer Agreement) kavatseb AS LHV Pank omandada Danske Bank A/S Eesti filiaali (registrikood 11488826) äriüksuse, mille koosseisus on eraisikutest klientide laenu- ja liisingulepingud koos neid teenindavate töötajate ning seonduva varaga. Tehingu tulemusel kuuluks Danske Bank A/S Eesti filiaali osa (käitis) AS-i LHV Pank valitseva mõju alla konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 2 lg 4 tähenduses ning antud juhul on tegemist koondumisega KonkS § 19 lg 1 p 2 sätestatud viisil.

Konkurentsiamet avaldas 06.06.2019 ülalnimetatud koondumise teate saamise kohta teate väljaandes Ametlikud Teadaanded. Asjast huvitatud isikud nimetatud koondumise kohta arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud.

2. Koondumise osalised

KonkS § 20 punkti 2 järgi on koondumise osaliseks füüsiline isik või ettevõtja, kes omandab valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa või mitme ettevõtja või nende osade üle.

KonkS § 20 punkti 4 järgi on koondumise osaliseks ettevõtja, kelle üle või kelle osa üle valitsev mõju omandatakse.

Seega on käesoleva koondumise osalisteks LHV ja Danske.

AS LHV Pank (edaspidi **LHV**) on AS LHV Group tütarettevõtja. AS LHV Group aktsiad on alates 2016. aasta maist noteeritud NASDAQ Tallinna börsil. AS LHV Group viieks suurimaks aktsionäriks seisuga 31.12.2018 olid: AS Lõhmus Holdings (12,9%); Rain Lõhmus (9,8%); Viisemann Investments AG (8,1%); Ambient Sound Investments OÜ (6,1%) ja Krenno OÜ (4,7%). AS LHV Group tütarettevõtjateks ja nende põhitegevusaladeks on: LHV (pangandus), OÜ Cuber Technology (rahaülekanded), AS LHV Varahaldus (fondide valitsemine) ja AS LHV Finance (tarbijafinantseerimine, järeelmaks).

Danske Bank A/S aktsiad on noteeritud NASDAQ Kopenhaageni börsil. Rohkem kui 5% osalust selles omavad A.P. Møller Holding Group ja BlackRock, Inc. Käesoleva tehinguga kavatakse omandada Danske Bank A/S Eesti filiaali osa (edaspidi **Danske**), mis pakub laene ja liisingut ning nendega seotud tooteid eraklientidele. Finantsinspektsiooni juhatus 19.02.2019 otsusega nr 4.1-1/8 on tunnistanud kehtetuks Danske'le antud tegevusluba ning keelatud on uute kliendisuhete loomine. Seega tegeleb Danske olemasolevate klientide teenindamisega kehtivate või lõpetatud lepingute alusel.

3. Õiguslik hinnang

3.1 Koondumise kontrolli kohaldamine

KonKS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 000 000 eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 2 000 000 eurot.

Koondumise osaliste 2018. aasta käive Eestis oli kokku üle 6 000 000 euro ja koondumise osaliste Eesti käive eraldi ületas nimetatud perioodil 2 000 000 eurot, mistõttu kuulub nimetatud koondumine KonKS § 21 lg 1 kohaselt kontrollimisele.

3.2 Kaubaturud

KonKS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi asendatavate) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006 määruse nr 69 Koondumise teate esitamise juhendi (edaspidi juhend) § 8 lg 3 punkti 1 kohaselt on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuks selline kaubaturg, kus tegutseb vähemalt kaks koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat ja koondumine tekitab vähemalt 15-protsendilise ühise turuosa.

Koondumise osaliste äritegevused kattuvad nende finantsteenuste ulatuses, millega tegeleb Danske, st:

- eraisikute laenud (sh hüpoteeklaenud, tarbimislaenud ja õppelaenud) ja
- eraisikute liising (kapitali- ja kasutusrent, valdavalt sõidukite ja kinnisvara liising).

Koondumise teate kohaselt ning tuginedes Euroopa Komisjoni praktikale on eristatud (i) jaepangandust, (ii) äripangandust ja (iii) finantsturuteenuseid¹. Jaepanganduse all mõistetakse seejuures kõiki füüsilistele isikutele ning väga väikestele ettevõtjatele pakutavaid teenuseid. Käesoleva koondumise seisukohalt on asjakohane üksnes jaepangandus, kuna omandatava ettevõtja osa koosseisus omandatakse eraklientidele pakutavate teenuste portfelli. Euroopa Komisjon on märkinud, et jaepangandust võib jagada ka kitsamateks segmentideks, nt eraldi hüpoteeklaenud ja tarbimislaenud.²

¹ COMP/M.1910 - Meritanordbanken/Unidanmark, p. 7; COMP/M.117 - Fortis AG/Generale Bank, p 11-12; COMP/M.3894 - Unicredito/HVB, p 8; COMP/M.850 - Fortis/MeesPierson, p 8; COMP/M.2225 - Fortis/ASR, p 8; COMP/M.4844 - Fortis/ABN AMRO Assets, p 12.

² COMP/M.6168 - RBI/EFG Eurobank/JV; COMP/M.4844 - Fortis/ABN AMRO Assets ja COMP/M.3894 - Unicredito/HVB.

Liisingu puhul on Euroopa Komisjon pidanud võimalikuks eristada kapitali- ja kasutusrenti ning samuti kaalunud võimalust hinnata eraldi sõidukite liisingut, kuid on jätnud täpse määratluse lahtiseks.³

Jaepangandust ja selle võimalikke alamturge on Euroopa Komisjon käsitlenud riiklikuna.⁴ Samuti riiklikuna on Euroopa Komisjon oma varasemates otsustes käsitlenud liisinguturгу. Seejuures on Euroopa Komisjon leidnud, et turg muutub ulatuselt üha enam üleeuroopaliseks, jättes täpse geograafilise ulatuse lahtiseks.⁵

Koondumise teate kohaselt ning tuginedes Eesti Panga statistikale⁶ oli seisuga 31.12.2018 kodumajapidamiste laenude jääk kokku 8 764 400 tuh EUR. Sellest hüpoteeklaenu moodustasid 7 163 500 tuh EUR, tarbimislaenu 817 100 tuh EUR ja õppelaenu 78 700 tuh EUR. Alljärgnevas tabelis on esitatud koondumise osaliste laenujääkide osatähtsused eelmärgitud laenudest vastavalt koondumise teate andmetele.

Koondumise osaliste osatähtsused kodumajapidamiste laenudest 31.12.2018 jäägi alusel

	LHV	Danske	Kokku
Kodumajapidamiste laenu, sh	[0 – 5]%	[5 – 10]%	[5 – 10]%
-hüpoteeklaenu	[0 – 5]%	[5 – 10]%	[5 – 10]%
-tarbimislaenu	[5 – 10]%	[0 – 5]%	[5 – 10]%
-õppelaenu	[0 – 5]%	[0 – 5]%	[0 – 5]%

Koondumise teate kohaselt ning tuginedes Eesti Liisingühingute Liidu statistikale⁷ oli koondumise osaliste osatähtsuseks kokku Eesti liisinguturul 2018. aastal 4%, kummalgi vastavalt 2%. Käesoleva koondumisega ei omandata kogu Danske liisinguportfelli, omandatakse vaid kodumajapidamiste liisingu osa. Tuginedes Eesti Panga statistikale⁸ moodustas koondumise osaliste kodumajapidamiste liisingu jääk 2018. aasta lõpu seisuga kogu Eesti kodumajapidamiste liisingu jäägist kokku ligikaudu [0 – 5]%.⁹

Eelnevat arvesse võttes, puuduvad käesoleva koondumise puhul horisontaalselt mõjutatud kaubaturud juhendi § 8 lg 3 punkti 1 tähenduses. Kuna antud koondumine ei mõjuta oluliselt konkurentsiolekorda ühelgi koondumisega seotud kaubaturul, ei ole kaubaturgude täpne piiritlemine vajalik.

3.3 Hinnang koondumisele

KonKS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiamet koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

³ COMP/M.5384 – BNP Paribas/Fortis

⁴ COMP/M.5384 – BNP Paribas/Fortis, p 71; COMP/M.4844 – Fortis/ABN AMRO Assets, p 85-86.

⁵ COMP/M.5384 – BNP Paribas/Fortis, p 76; COMP/M.4844 – Fortis/ABN AMRO Assets, p 88-89.

⁶ Kättesaadav: <http://statistika.eestipank.ee/#/et/p/650/r/1172>

⁷ Kättesaadav: <http://www.liisingliit.ee/statistika/aastate-loikes>

⁸ Kättesaadav: <http://statistika.eestipank.ee/#/et/p/972/r/908/779>

⁹ Turu kogumahu leidmiseks on Eesti Panga statistikale liidetud koondumise osaliste kodumajapidamiste liisingu portfelli jäägid, kuna koondumise osaliste andmeid Eesti Panga statistikas ei kajastu. Sellisel on kaetud valdav enamus kodumajapidamiste liisingust Eestis.

KonkS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi olemasolu eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

Koondumise osaliste ühine osakaal kattuvatel ehk horisontaalselt seotud tegevusaladel on alla 15%, täpsemalt eraisikute laenude sektoris ligikaudu [5 – 10]% ja eraisikute liisingu sektoris ligikaudu [0 – 5]%.

Koondumise teate kohaselt ning tuginedes Finantsinspektsiooni statistikale¹⁰ on koondumise osaliste suurimateks konkurentideks ja nende ligikaudseteks osatähtsusteks eraisikute laenude (kodumajapidamiste laenud) sektoris: Swedbank AS (43%), AS SEB Pank (27%) ja Luminor Bank AS (14%). Liisingu sektoris on Eesti Liisingühingute Liidu andmetel suurimateks turuosalisteks ja nende ligikaudseteks osatähtsusteks Swedbank Liising AS (25%), AS SEB Liising (24%), Luminor Liising AS (33%).¹¹

Eeltoodut arvestades on Konkurentsiamet seisukohal, et käesoleva koondumise tulemusena ei muutu kaubaturgude struktuur sellisel viisil, mis kahjustaks oluliselt konkurentsi. Samuti ei tekita ega tugevda käesolev koondumine turgu valitsevat seisundit KonkS § 13 lg 1 tähenduses. Seega ei esine käesoleva koondumise puhul KonkS § 22 lg 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 p 1 otsustab Konkurentsiamet

anda loa AS LHV Pank ja Danske Bank A/S Eesti filiaali osa koondumisele.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

KonkS § 27 lg 6¹ kohaselt peavad koondumise osalised koondumise jõustama kuue kuu jooksul koondumiseks loa andmise otsuse kehtima hakkamisest arvates. Konkurentsiamet võib koondumise osalise põhjendatud taotluse alusel seda tähtaega ühe korra pikendada kuni ühe aastani.

/allkirjastatud digitaalselt/

Kristel Rõõmusaar
Konkurentsiameti juhataja – peadirektori asetäitja

Konkurentsiameti 19.06.2019 otsuse nr 5-5/2019-032 ärakiri on samane originaaliga. Ärakirjast on välja jäetud ärisaladused, vastavad kohad on tekstis tähistatud nurksulgudega.

/Veiko Ilves/ 26.06.2019

¹⁰ Kättesaadav: https://www.fi.ee/koond/laen_kred.php

¹¹ Osatähtsuste leidmisel on arvestatud kogu liisingu mahuga Eestis, st kõikide klienditüüpidega – kodumajapidamised, valitsemissektor, finantseerimisasutused, mittefinantsettevõtjad.